

Aan
De regeringscommissaris van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
10 oktober 2022
Ons kenmerk
Cft 202200123
Pagina
1/7

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlage

-

Onderwerp
Reactie op de vastgestelde jaarrekeningen 2016 tot en met 2021

Geachte mevrouw Francis,

Op 26 september 2022 ontving het Cft de vastgestelde jaarrekening 2021 van het openbaar lichaam Sint Eustatius. De jaarrekeningen 2016 tot en met 2020 waren al eerder aangeleverd, maar gelet op de toepassing van de Tijdelijke wet taakverwaarlozing Sint Eustatius en de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius nog niet voorzien van een reactie van het Cft. Nu de toezichtstaken van het Cft geleidelijk aan worden hervat worden bij dit advies ook de jaarrekeningen vanaf 2016 betrokken. Hierbij ontvangt u de reactie van het Cft op de jaarrekeningen 2016 tot en met 2021.

Toetsingskader

Het Cft toetst de jaarrekening aan de hand van in de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) en in het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria. Zo beoordeelt het Cft of er sprake is van een negatief resultaat (tekort), of er geldleningen ten laste van het openbaar lichaam zijn verstrekt en of de rentelastnorm is overschreden. Daarnaast beoordeelt het Cft aan de hand van de BBV BES of alle wettelijk vereiste paragrafen zijn opgenomen en of de jaarrekening is voorzien van voldoende toelichting.

Oordeel

Artikel 31 lid 1 van de Wet FinBES schrijft voor dat de jaarrekening vóór 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, aangeleverd dient te worden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De vastgestelde jaarrekening 2021 is met vertraging ingediend, waarmee niet is voldaan aan artikel 31 lid 1 van de Wet FinBES. Ook de jaarrekeningen 2016 tot en met 2020 waren niet voor de wettelijke deadline aangeleverd. Het Cft constateert wel dat de achterstanden worden ingelopen en dat de vertragingen minder worden.

Waar de jaarrekening 2016 nog met een vertraging van twee jaar en negen maanden werd aangeleverd, is de vertraging bij de jaarrekening 2021 drie maanden. Nu alle jaarrekeningen van eerdere jaren zijn aangeleverd en de achterstanden zijn ingelopen, vertrouwt het Cft erop dat de jaarrekening 2022 tijdig zal worden aangeleverd.

In 2021 realiseerde Sint Eustatius een nulresultaat, waarmee de jaarrekening 2021 voldoet aan artikel 15 van de Wet FinBES. De lagere inkomsten uit lokale heffingen als gevolg van de coronacrisis konden volledig worden opgevangen door de ontvangen steun- en herstelpakketten. Ook in 2020 werd een negatief resultaat voorkomen met behulp van ontvangen steun- en herstelpakketten. In de jaren 2017 tot en met 2019 realiseerde Sint Eustatius elk jaar een negatief resultaat en wordt dus niet voldaan aan artikel 15 van de Wet FinBES. De reden hiervoor was onder andere het uitbetalen van achterstallige salariscorrecties. Er zijn in de periode 2016 tot en met 2021 geen geldleningen ten namen of ten laste van het openbaar lichaam verstrekt waarmee wordt voldaan aan artikel 11 lid 1 van de Wet FinBES.

Artikel 11 lid 2 van de Wet FinBES stelt dat de rentelastnorm voor de collectieve sector van het openbaar lichaam gemiddeld 0 procent moet bedragen per begrotingsjaar. Voor de toetsing van de rentelastnorm dient het Cft uiterlijk 1 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar over de voorlopige cijfers van de entiteiten in de collectieve sector te beschikken. Tot op heden ontving het Cft van de Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen en Saba Bank de jaarrekening 2021. Het Cft verzoekt u om zorg te dragen voor een tijdige aanlevering van de jaarrekeningen van de overige overheidsentiteiten.¹

Niet alle paragrafen zoals voorgeschreven in de BBV BES zijn opgenomen in de jaarrekeningen, daarmee voldoet Sint Eustatius niet aan artikel 21 lid 1 en lid 2 van de BBV BES. De beleidsverantwoording is in de jaarrekening 2021 onvoldoende toegelicht. Daarnaast ontbreken ofwel zijn de volgende paragrafen onvoldoende uitgewerkt: lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering en grondbeleid. Het Cft gaat graag met Sint Eustatius in gesprek over hoe de jaarrekening 2022 kan voldoen aan de indeling van de BBV BES.

De jaarrekeningen bevatten geen verantwoordingsinformatie over de projecten gefinancierd met bijzondere uitkeringen en voldoen daarmee niet aan artikel 21 lid 3 sub c van de BBV BES. De jaarrekening 2021 bevat uitsluitend een overzicht van de inkomsten, uitgaven en het resterende saldo van de projecten. In de uitvoeringsrapportages rapporteert Sint Eustatius wel uitvoerig over de projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen. Het Cft verzoekt deze verantwoording in het vervolg ook in de jaarrekeningen op te nemen.

De externe accountant gaf een oordeelonthouding af voor getrouwheid en financiële rechtmatigheid van de vastgestelde jaarrekeningen 2016 tot en met 2021. Sint Eustatius werkt al geruime tijd aan de verbetering van het financiële beheer.

¹ Het gaat hierbij om de jaarrekeningen 2021 van St. Eustatius Telephone Company (Eutel) N.V. en St. Eustatius Utility Company (Stuco).

In de jaarrekening 2021 is evenwel geen toelichting opgenomen over de behaalde resultaten of over de stand van zaken omtrent het verbeterplan financieel beheer.

Toelichting

In tabel 1 zijn de resultaten van de baten en lasten over de jaren 2016 tot en met 2021 inzichtelijk gemaakt. In de jaren 2017 tot en met 2019 realiseerde Sint Eustatius een negatief resultaat, in 2020 een positief resultaat en in 2021 een resultaat van USD 0,030 miljoen. In totaal bedraagt het cumulatieve resultaat over deze jaren USD 2,6 miljoen negatief.

Jaarrekeningen 2016 – 2021

Sinds 2016 is een grote stijging te zien in de totale baten en lasten. In 2016 realiseerde Sint Eustatius USD 14,1 miljoen aan baten, in 2021 USD 31,5 miljoen. Deze stijging komt voort uit de stijging van de vrije uitkering en bijzondere uitkeringen. Voornamelijk het bedrag aan bijzondere uitkeringen is fors gestegen sinds 2016. De personeelslasten van Sint Eustatius zijn met een bedrag van USD 2,8 miljoen aanzienlijk gestegen in de periode 2016 tot en met 2021. Het negatieve resultaat in 2017 tot en met 2019 wordt onder andere verklaard door het uitbetalen van achterstallige salariscorrecties.

Tabel 1: Overzicht resultaten jaarrekeningen 2016 – 2021 (in miljoenen USD)²

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vrije uitkeringen	10,8	10,8	11,2	11,3	13,8	15,1
Bijzondere uitkeringen	2,4		0,0	13,5	12,9	12,7
Lokale heffingen en overig	0,9		4,2	5,0	3,5	3,6
Totale baten	14,1	14,4	15,4	29,8	30,2	31,5
Personeelslasten	7,2	8,1	9,2	8,1	8,8	10,0
Bijzondere uitkeringen	2,4		0,0	13,5	12,9	12,8
Overige lasten	4,1		6,7	11,2	7,7	8,6
Totale lasten	13,7	14,9	15,9	32,8	29,3	31,4
Saldo	0,4	-0,5	-0,5	-3,0	1,0	0,03
Cumulatief tekort						-2,6

Bron: vastgestelde jaarrekeningen 2016 – 2021 van Sint Eustatius

Weerstandscapaciteit, vermogenspositie en liquide middelen

Tabel 2 geeft een overzicht van de belangrijkste ratio's en balansposten van de jaarrekeningen 2016 tot en met 2021. De weerstandscapaciteit bedraagt over alle jaren USD 0,2 miljoen. In de jaarrekeningen ontbreekt echter een toelichting op de berekening van de weerstandscapaciteit.

² In deze tabel is sprake van afronding op hele USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

Daarmee is de weerstandscapaciteit niet te bepalen en is de mate waarin Sint Eustatius in staat is de nadelige gevolgen van externe risico's op te vangen onduidelijk.

De hoge stijging van de bijzondere uitkeringen heeft geleid tot een toename in liquide middelen, vanwege de aard van de bijzondere uitkeringen zijn deze echter niet vrij besteedbaar. Omdat bijzondere uitkeringen vooruit ontvangen bedragen betreffen die reeds een bestemming hebben, worden deze middelen aan de passivazijde van de balans als kortlopende schulden geboekt. De toename in de kortlopende schulden is dan ook volledig toe te schrijven aan de toename van de bijzondere uitkeringen. Hiermee wordt ook de daling van de solvabiliteit verklaard.³ In tegenstelling tot de bijzondere uitkeringen is de vrije uitkering sinds 2016 minimaal gestegen.

Tabel 2: Overzicht ratio's jaarrekeningen 2016 – 2021 (in miljoenen USD)⁴

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Eigen vermogen	26,8	31,9	31,3	28,3	30,0	30,8
Langlopende schulden	2,8	2,6	2,4	2,2	2,0	1,8
Kortlopende schulden en overlopende passiva	9,3	11,1	23,5	46,8	73,9	75,5
Solvabiliteit	68%	69%	54%	36%	28%	28%
Weerstandscapaciteit	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Liquide middelen	7,9	9,4	19,6	42,2	70,2	71,8
Waarvan vrij besteedbaar	2,4	3,9	3,6	4,2	4,0	4,2
Liquiditeitsratio	95%	96%	96%	99%	101%	103%

Bron: vastgestelde jaarrekeningen 2016 – 2021 van Sint Eustatius

Jaarrekening 2021

De jaarrekening 2021 presenteert een resultaat van USD 0,03 miljoen. Ten opzichte van de begroting (inclusief wijzigingen) realiseerde Sint Eustatius in 2021 USD 8,7 miljoen minder baten. Er zijn minder projecten van bijzondere uitkeringen gerealiseerd dan begroot, de jaarrekening geeft hier geen verklaring voor. Vanwege de coronacrisis waren de lokale heffingen in 2021 net als in 2020 een stuk lager dan in 2019. Door de vanuit het ministerie van BZK ontvangen steun -en herstelpakketten is dit verschil volledig opgevangen en is de vrije uitkering hoger uitgevallen dan begroot. Hierdoor realiseerde Sint Eustatius in 2020 en 2021 geen negatief resultaat.

³ Solvabiliteit = eigen vermogen / totale passiva

⁴ In deze tabel is sprake van afronding op hele USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

Vanwege de coronacrisis ontving Sint Eustatius USD 0,4 miljoen minder baten uit heffingen van de lucht- en zeehavens dan begroot. Daarnaast begrootte Sint Eustatius voor 2021 USD 1,9 miljoen aan overige baten, hieruit is USD 0,2 miljoen gerealiseerd. In de jaarrekening is geen verklaring voor dit verschil aan overige baten opgenomen.

De gerealiseerde lasten waren in 2021 USD 8,8 miljoen lager dan begroot (inclusief wijzigingen). Deze lagere lasten zijn toe te schrijven aan een onderbesteding van de bijzondere uitkeringen. Sint Eustatius gaf aanzienlijk minder middelen uit aan bijzondere uitkeringsprojecten dan begroot. De jaarrekening 2021 geeft geen verklaring voor deze onderbesteding.

Tabel 3: Overzicht baten en lasten 2021 (in miljoenen USD)⁵

	Begroting 2021 incl. 2e BW	Realisatie 2021	Realisatie t.o.v. begroting incl. 2e BW
Vrije uitkering	11,3	15,1	134%
Bijzondere uitkeringen	22,6	12,7	56%
Lokale heffingen en overig	6,3	3,3	52%
Totale baten	40,2	31,5	78%
Personeelslasten	10,5	10,0	95%
Bijzondere uitkeringen	22,6	12,8	57%
Overige lasten	7,1	8,6	121%
Totale lasten	40,2	31,4	78%
Saldo	0,0	0,03	n.v.t.

Bron: vastgestelde jaarrekening 2021 van Sint Eustatius

Bijzondere uitkeringen

Sint Eustatius realiseerde in 2021 USD 12,7 miljoen aan baten en USD 12,8 miljoen aan lasten gerelateerd aan bijzondere uitkeringen.⁶ De ontvangsten aan bijzondere uitkeringen waren in 2021 USD 14,0 miljoen, met deze ophoging aan ontvangsten bedraagt het totale saldo aan bijzondere uitkeringen USD 66,0 miljoen. In vergelijking, in 2016 was dit saldo nog USD 5,6 miljoen.

⁵ In deze tabel is sprake van afronding op hele USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

⁶ Sint Eustatius rapporteert via een baten en lasten systematiek. Alleen indien lasten worden aangewend worden deze ook als baten gepresenteerd. De totale ontvangsten aan bijzondere uitkeringen is hieraan niet gelijk.

Vermogenspositie

De vermogenspositie van Sint Eustatius is gestegen van USD 30,0 miljoen ultimo 2020 naar USD 30,8 miljoen ultimo 2021. De vermogenspositie in 2021 bestond uit:

- de algemene reserve van USD 29,1 miljoen;
- de bestemmingsreserve van USD 1,4 miljoen;
- weerstandsvermogen van USD 0,20 miljoen;
- het resultaat van USD 0,03 miljoen.

In de jaarrekening ontbreekt een paragraaf met de berekening van de weerstandscapaciteit en de verklaring van het weerstandsvermogen. Het is van belang dat Sint Eustatius conform de BBV BES komt tot een dergelijke paragraaf en berekening van het weerstandsvermogen en deze opneemt in de begrotingsstukken.

Liquiditeiten

Sint Eustatius heeft per ultimo 2021 een liquiditeitspositie van USD 71,6 miljoen. In 2020 was dit USD 70,2 miljoen. Hiervan is USD 66,0 miljoen geormerkt als bijzondere uitkering. Van de liquide middelen is USD 5,6 miljoen vrij besteedbaar, dit bedrag is ten opzichte van 2020 met USD 0,8 miljoen toegenomen. De toename van de vrij besteedbare middelen is toe te schrijven aan de ontvangen steun- en herstelpakketten vanwege de coronacrisis.

Financieel beheer

Een van de voorwaarden voor een volledig herstel van de democratie conform de Wet herstel voorzieningen is dat er een goed ingerichte planning- en control cyclus is. Hiervan is nog geen sprake. Het Cft verzoekt Sint Eustatius hier de benodigde aandacht aan te besteden.

De onafhankelijke accountant (BDO) geeft aan niet in staat te zijn om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om het controleoordeel te kunnen baseren bij de jaarrekening als geheel, komend tot een oordeelonthouding voor getrouwheid en financiële rechtmatigheid van de vastgestelde jaarrekeningen 2016 – 2021.

Sint Eustatius werkt aan de verbetering van het financieel beheer. In de jaarrekening 2021 is geen toelichting opgenomen over de resultaten die zijn behaald ofwel over de stand van zaken omtrent het verbeterplan. Het Cft verzoekt u om adequaat te rapporteren over de stand van zaken van het financieel beheer. Het secretariaat zal daartoe met u contact opnemen om gezamenlijk verdere invulling te geven op welke wijze dit uit te werken. Overigens benadrukt het Cft ook het belang van een indeling van de jaarrekening en de uitwerking van de paragrafen zoals voorgeschreven in artikel 21 lid 1 en lid 2 van de BBV BES. Het Cft gaat graag met Sint Eustatius in gesprek over hoe de jaarrekening 2022 kan voldoen aan de indeling van de BBV BES.

Kenmerk
Cft 202200123
Blad
7/7

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Sint Eustatius
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Sint Eustatius